

PKK'NIN FESİH KARARI VE KERKÜK'TE MECLİSİN DAĞILMA İHTİMALİ

SELÇUK BACALAN

Kerkük vilayet yönetiminin Türkmenler, Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) ve Arapların bir kısmını dışlayarak kurulması, meşruiyet sorularının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu bağlamda Aralık 2023'te gerçekleştirilen vilayet meclisi seçimlerinin ardından ortaya çıkan siyasi denklem, etnik temsiliyet tartışmaları, böl-

gesel aktörlerin müdahil olduğu güç mücadeleleri ve meclisin işleyişine dair yaşanan krizlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Kerkük, Irak'ın en fazla tartışmaya konu olan çok kimlikli vilayetlerinden biri olmakla kalmamış Türkiye, İran ve ABD gibi bölgesel ve küresel aktörlerin çıkarlarının çakıştığı jeopolitik bir düğüm noktası hâline

gelmiştir. Bu nedenle Kerkük'teki yerel yönetim krizleri, vilayete özgü yerel gelişmeler olarak değil Irak genelindeki siyasi dengeyi ve bölgesel jeopolitik rekabeti şekillendiren dinamikleri etkilemektedir.

Çalışmada Kerkük'teki yerel yönetimin oluşum süreci, bu süreçte ortaya çıkan siyasi ittifaklar, etnik temsiliyet sorunları, dış müdahalelerin etkisi, meclis işleyişindeki tıkanmalar ve bu sürecin Türkmen toplumu açısından doğurduğu güvenlik ve temsiliyet riskleri incelenmektedir. Ayrıca terör örgütü PKK'nın kendini feshetme kararının ardından ortaya çıkan yeni güvenlik senaryoları ve demografik yapı üzerindeki olası etkileri değerlendirilmiştir. Kerkük Vilayet Meclisinin işlevsizleşmeye doğru ilerleyen yapısının geleceği sadece bir yerel yönetim sorunu değil aynı zamanda Irak'ın siyasi istikrarı ve çok kimlikli toplumsal dokusunun sürdürülebilirliği açısından da hayati bir mesele olarak ele alınmalıdır.

KERKÜK YEREL YÖNETİMİNİN SEÇİLMESİ

Kerkük, Irak'ın en hassas ve tartışmalı vilayetlerinden biri olarak her dönemde bölgesel ve uluslararası aktörlerin ilgi odağı olmuştur. Etnik, dini ve mezhepsel çeşitliliği, zengin yeraltı kaynakları ve stratejik konumu nedeniyle Kerkük hem Irak iç siyasetinde hem de bölgesel rekabette belirleyici bir rol oynamaktadır. Son olarak 18 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen Kerkük Vilayet Meclisi seçimleri, vilayetin geleceği açısından kritik bir dönüm noktası oluşturmuştur. Ancak seçimlerin ardından yaşanan gelişmeler, Kerkük Vilayet Meclisinin işleyişinin sürdürülebilir olup olmadığını sorgulamakta ve meclisin dağılma ihtimalini gündeme taşımaktadır.

lisin dağılma ihtimalini gündeme taşımaktadır.

18 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen seçimler sonucunda Kerkük Vilayet Meclisinin yeni yapısı belirlenmiştir. Seçim sonuçlarına göre mecliste Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) 5 üye ile temsil edilirken KDP 2 üye kazanmıştır. Araplar 6 üyeli bir grup olurken Türkmenler 2 üye ile temsil edilmiştir. Ayrıca Hristiyan azınlığa da 1 sandalye ayrılmıştır. Toplam 16 üyeden oluşan mecliste, seçimlerin hemen ardından 6 Arap, 2 Türkmen ve 2 KDP'li üyenin oluşturduğu bir ittifak ortaya çıkmıştır. Bu ittifaka hem Türkiye hem de Irak merkezî hükûmeti (Bağdat) tarafından destek verilmiştir. Bu destek, Kerkük'ün etnik yapısında dengeyi sağlama ve KYB'nin tek taraflı bir hâkimiyet kurmasını engelleme amacı taşımaktaydı. Ancak KYB, siyasi manevralar yaparak Arap üyelerden üçünü ikna etmiş ve safına çekmiştir. Böylelikle 5 KYB üyesi, 1 Hristiyan üye ve 3 Arap üyeden oluşan farklı bir ittifak ortaya çıkmıştır.¹ Bu yeni ittifakın oluşumuna İran'ın destek verdiği görülmüştür. İran'ın, Kerkük üzerinden Irak genel siyasetindeki etkinliğini sürdürmeye çalıştığı ve KYB içerisindeki Kürt aktörler aracılığıyla nüfuz alanını genişletme gayretinde olduğu ifade edilebilir. 10 Ağustos 2024 tarihinde Bağdat'taki Reşit Otelinde yapılan oturumda KYB'li Rebvar Taha, yeni Kerkük Valisi olarak seçilmiştir. Ancak seçim süreci başta Türkmenler olmak üzere, KDP ve bazı Arap temsilciler tarafından boykot edilmiştir. Boykot, sürecin meşruiyetine gölge düşürmüş ve Kerkük'teki temsil adaletini zedelemiştir. Türkmenlerin, KDP'nin ve bazı Arap unsurların temsil edilmediği bir yönetim yapısının, Kerkük'ün tüm bileşenlerini kapsayıcı

1 "Kerkük'te Hükümet Kurma Krizi", ORSAM, 16 Nisan 2024.

Kerkük İl Meclisindeki iki Arap üye yerel yönetimden çekildi

nitelikte olması ve etkin hizmet sunabilmesi üzerinde olumsuz etkiler yarattığı söylenebilir. Nitekim bu eksiklikler kısa sürede hem siyasal hem de toplumsal düzeyde ciddi sorunlara yol açmıştır.

YEREL YÖNETİMDE SORUNLAR VE HALKIN TEPKİLERİ

Rebvar Taha liderliğindeki yerel yönetim, yaklaşık dokuz aydır görevde olmasına rağmen somut ve halkın hayatını doğrudan etkileyen bir hizmet üretememiştir. Eğitimli gençler uzun süredir kamuya atanmayı beklemekte ancak etnik gruplar arasında sağlanamayan mutabakat nedeniyle yaklaşık 7 bin atama gerçekleştirilememektedir. Bu durum hem işsizliği artırmakta hem de genç nü-

fusun devlete olan güvenini zedelemektedir.

KYB safına geçerek yerel yönetimin kurulmasına destek veren Arap üyelerden Zahir Asî, kendisine seçim öncesi verilen sözlerin tutulmaması üzerine yönetim toplantılarına katılmayı reddetmiştir. Zahir Asî'nin başlıca talepleri arasında, 2003-2017 yılları arasında kaybolan Arapların akıbetinin açıklığa kavuşturulması ve Kerkük'te önemli idari görevlerin Araplara verilmesi bulunmaktadır. Özellikle Kerkük Polis Müdürlüğü gibi kilit pozisyonların paylaşımı, Araplar için büyük bir önem arz etmektedir. Kerkük Vilayet Meclisi seçimlerinde bir sandalye elde eden ve KYB ile ittifak kurarak meclis çoğunluğunun oluşmasında etkili rol oynayan Uruba Listesi'nin başka-

KYB safına geçerek yerel yönetimin kurulmasına destek veren Arap üyelerden Zahir Asî, kendisine seçim öncesi verilen sözlerin tutulmaması üzerine yönetim toplantılarına katılmayı reddetmiştir.

KYB içerisinde de valilik makamındaki Rebvar Taha'nın performansı konusunda hoşnutsuzluk olduğu söylenmektedir. Rebvar Taha'nın liderlik zafiyeti, parti içi eleştirilerin artmasına neden olmuş bazı KYB üyeleri tarafından değişim talepleri dillendirilmeye başlamıştır.

nı Vasfi el-Asi, KYB ile kurulan bu iş birliğine yönelik eleştirilerini açıkça dile getirmiştir. 27 Mart 2025 tarihinde KYB lideri Bafel Talabani'nin Kerkük'e gerçekleştirdiği ziyaret sırasında sarf ettiği "Kerkük, Kürdistan'ın kalbidir" ifadesi, söz konusu ittifakta kırılmalara yol açmıştır. Bu açıklamaya tepki gösteren el-Asi, KYB ile kurulan mevcut siyasi ittifakın gözden geçirileceğini belirtmiştir.² El-Asi'nin bu tutumu, Kerkük'te etnik ve siyasi hassasiyetlerin ne denli belirleyici olduğunu bir kez daha ortaya koymakta ve meclis içindeki ittifakların istikrarının kırılgan olduğunu göstermektedir.

Yerel yönetimin başarısızlığı bununla da sınırlı kalmamıştır. Kerkük'te ciddi boyutlara ulaşan elektrik kesintileri, halkın günlük yaşamını olumsuz etkilemiş ve yönetim karşıtı tepkilerin büyümesine neden olmuştur. Elektrik kesintileri gibi temel hizmetlerin aksaması, kentin farklı etnik unsurlarını bir araya getirerek geniş çaplı toplumsal hareketliliklere yol açabilecek bir risk doğurabilir. Bunun yanında son dönemde Kerkük'te artan hemorajik vakalar nedeniyle yaşanan can kayıpları,³ yerel hükümetin

sağlık krizlerine müdahale konusundaki yetersizliğini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Halkın sağlık alanındaki memnuniyetsizliği, mevcut yönetimin güvenilirliğini ciddi şekilde sarsmaktadır.

KYB'NİN KERKÜK YÖNETİMİNDEN MEMNUNİYETSİZLİĞİ

KYB içerisinde de valilik makamındaki Rebvar Taha'nın performansı konusunda hoşnutsuzluk olduğu söylenmektedir. Rebvar Taha'nın liderlik zafiyeti, parti içi eleştirilerin artmasına neden olmuş bazı KYB üyeleri tarafından değişim talepleri dillendirilmeye başlamıştır. Bu durum, KYB'nin kendi içinde de istikrarsızlığa yol açabileceği gibi Kerkük yönetiminin tamamen yeniden yapılandırılmasına da kapı aralayabilir.

Türkiye'nin, Kerkük'teki Türkmenlerin öncülüğünde savunduğu "dönüşümlü valilik modeli" bu bağlamda giderek daha fazla tartışılır hâle gelmektedir. Bu model, etnik gruplar arasında dengeyi sağlamak ve her topluluğun yönetime katılımını garanti altına almak amacı taşımaktadır. Mevcut yönetim krizleri çözemezse dönüşümlü valilik modelinin

2 "Kirkuk Turkmen, Arab leaders label PUK leader Talabani's remarks 'provocative', *Rudaw*, 27 Mart 2025.

3 "Kerkük'te hemorajik ateş salgını: Irak Türkmen Cephesi'nden acil müdahale çağırısı", *Türkmeneli*, 27 Nisan 2025.

Irak Türkmen Cephesinde devir teslim töreni düzenlendi

uygulamaya geçirilmesi ciddi bir seçenek hâline gelebilir. Kerkük Vilayet Meclisinin mevcut yapısının devam etmesi siyasi, toplumsal ve ekonomik göstergeler ışığında oldukça zayıf bir ihtimal olarak görünmektedir. Meclisteki ittifakların kırılganlığı, yerel yönetimin yetersizliği, halkın artan tepkileri ve KYB içindeki huzursuzluklar, Kerkük'te yeni bir siyasi mimariyi zorunlu kılmaktadır.

KYB'NİN BÖLGESEL İLİŞKİLERİ VE TÜRKİYE'NİN TEPKİSİ

KYB'nin, özellikle Süleymaniye bölgesinden PKK'ya verdiği destek, Türkiye'nin sert tepkisini çekmiş ve bu durum Kerkük üzerinde dolaylı etkiler yaratmıştır. Türkiye'nin Süleymaniye Havalimanı'na yönelik uyguladığı uçuş yasağı gibi yaptırımlar, bölge ekonomisi üzerinde olumsuz etkiler yaratmış ve doğrudan Süleymaniye halkını etkilemiştir.⁴ Bu bağlamda KYB'nin PKK ile olan ilişkisini sür-

dürmesi, söz konusu ekonomik yaptırımların dolaylı olarak KYB'nin politikalarının bedelini yerel halka ödettiği şeklinde değerlendirilebilir. Türkiye'nin yaptırımlarının amacı yalnızca PKK'yı zayıflatmak değil aynı zamanda KYB üzerinde siyasi ve ekonomik baskı oluşturarak Irak genel siyasetinde daha dengeli bir yapı kurulmasını sağlamaktır. Bu bağlamda KYB'nin Türkiye'nin baskısını azaltmak için Kerkük yerel yönetiminde değişime gitmesi özellikle Türkiye destekli Türkmenlerin valilik formülünü kabul etmesi ihtimalini artırabilir. KYB bu yönde bir adım atarsa Kerkük Vilayet Meclisinin mevcut yapısının dağılması ve daha kapsayıcı yeni bir yönetim modelinin oluşması mümkün hâle gelebilir.

ABD Başkanı Donald Trump döneminde yeniden uygulamaya konulan "maksimum baskı" politikası yalnızca İran'ı hedef almakla kalmamış; aynı zamanda bölgesel dengeleri

4 "KYB'nin PKK'ya Verdiği Desteğin Faturasını Süleymaniye Halkı Ödüyor", ORSAM, 21 Mart 2024.

Türkiye'nin Kerkük'teki Türkmen nüfusun çıkarlarını koruma konusundaki hassasiyetini, İran ile yapılacak olası müzakerelerde bir koz olarak kullanması mümkündür. Türkiye ile İran'ın Kerkük bağlamında karşılıklı çıkarlar doğrultusunda bir uzlaşya varmaları durumunda, mevcut vilayet meclisinin yapısının yeniden şekillendirilmesi kuvvetle muhtemel görünmektedir.

de derinden etkilemiştir. Bu politikanın temel amacı İran ekonomisine ciddi zararlar vererek Tahran yönetimini siyasi ve ekonomik tavizler vermeye zorlamaktır. Bu doğrultuda özellikle İran'ın petrol ve petrokimya sektörlerine yönelik ağır yaptırımlar devreye sokulmuş, uluslararası bankacılık işlemleri sınırlandırılmış ve İran'ın başlıca ticaret ortaklarına yönelik baskılar artırılmıştır.⁵

Söz konusu yaptırımların İran ekonomisinde yarattığı daralma, ülkenin dış politika stratejilerinde de önemli değişimlere neden olmuştur. İran, ekonomik kayıplarını telafi etmek ve uluslararası izolasyondan çıkmak amacıyla, tarihsel ve kültürel bağlara sahip olduğu Türkiye ile ilişkilerini yeniden tanımlama arayışına girebilir.

Türkiye ve İran özellikle Irak bağlamında hem iş birliği hem de rekabet içinde olan iki bölgesel aktör konumundadır. Her iki ülke de Irak'ta belirli alanlarda nüfuz sahibi olmakta ve zaman zaman çıkar çatışmalarına girmektedir. Kerkük vilayeti, bu rekabetin somut biçimde gözlemlendiği bölgelerden biridir. Kerkük Vilayet Meclisinde İran yanlısı aktörlerin ağırlık kazanması, Türkiye açısından bölge-

deki güç dengelerini tehdit edici bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. İran'ın desteklediği KYB ve ona yakın bazı Arap üyelerin Kerkük'teki yerel yönetimde etkili konuma gelmesi, Türkiye'nin Türkmenler aracılığıyla bölgedeki etki alanını sınırlandırmıştır. Bununla birlikte ABD'nin uyguladığı yaptırımların İran üzerindeki baskısını artırmasıyla birlikte Tahran yönetiminin bölgesel ilişkilerini dengeleme amacıyla Türkiye ile yeni diplomatik açılımlar gerçekleştirmesi olası hâle gelmiştir. Bu bağlamda Türkiye'nin Kerkük'teki Türkmen nüfusun çıkarlarını koruma konusundaki hassasiyetini, İran ile yapılacak olası müzakerelerde bir koz olarak kullanması mümkündür. Türkiye ile İran'ın Kerkük bağlamında karşılıklı çıkarlar doğrultusunda bir uzlaşya varmaları durumunda, mevcut vilayet meclisinin yapısının yeniden şekillendirilmesi kuvvetle muhtemel görünmektedir. Böyle bir gelişme, Kerkük'te daha dengeli ve kapsayıcı bir yerel yönetim modelinin ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilir. Özellikle dönüşümlü valilik gibi yeni yönetim modelleri, etnik ve mezhepsel temsiliyetin adil bir biçimde sağlanması açısından önem arz etmektedir.

5 "Trump says buying Iranian oil must stop, threatens secondary sanctions on purchasers", *Reuters*. 1 Mayıs 2025.

KERKÜK YÖNETİMİNE SINAMALAR: TERÖR ÖRGÜTÜ PKK'NIN FESİH KARARI

Kerkük'ün siyasi yapısı üzerinde etkili olan dinamikler sadece yerel aktörlerle sınırlı değildir. Bölgedeki silahlı grupların pozisyonlarındaki değişim de Türkmenler açısından doğrudan sonuçlar doğurabilecek bir risk alanı oluşturmaktadır. Bu bağlamda PKK'nın yakın zamanda açıkladığı fesih kararı Kerkük ve çevresindeki temsil dengeleri açısından dikkatle ele alınmalıdır.

PKK'nın kendini feshetme ve silah bırakma kararı, kırk yıllık bir silahlı mücadele tarihinin sonlanması anlamına gelmektedir. Bu karar, özellikle Türkiye, Irak ve Suriye gibi komşu ülkelerde uzun yıllar boyunca PKK varlığından etkilenen toplumlar için yeni bir dönemin başlangıcı olarak yorumlanabilir. Ancak bu gelişmenin sadece silahlı eylemlerin durması olarak değerlendirilmesi yeterli değildir. Zira PKK'nın ideolojik altyapısını, kadro yapısını ve bölgesel stratejik hedeflerini tamamen terk ettiğini gösteren somut adımlar henüz netlik kazanmamıştır. Özellikle Irak sahasında yeni bir yerleşim planının gündeme gelmesi, Irak Türkmenleri için hem güvenlik hem de siyasal temsil

anlamında ciddi riskleri beraberinde getirmektedir.

PKK'nın silah bırakması, ilk bakışta olumlu bir görüntü sunsa da militanların özellikle Irak'a kaydırılmasına yönelik haberler, Türkmen yerleşim alanlarının güvenlik geleceği açısından endişeleri artırmaktadır. Musul, Telafer, Kerkük, Tuzhurmatu, Hanekin ve Kifri gibi alanlar hem coğrafi olarak stratejik konumdadır hem de Türkmen varlığının tarihsel olarak yoğun olduğu bölgelerdir. PKK'nın fesih sonrası bu bölgelere "legal yollarla" yerleşmesi ihtimali, görünürde sivil ama gerçekte ideolojik bir yayılmanın habercisi olabilir.

Bu durum Haşdi Şaabi gibi zaten tartışmalı olan Şii milis yapıların varlığıyla birlikte değerlendirildiğinde, Türkmen bölgelerinde çok katmanlı bir silahlı ya da paramiliter kontrol riskini ortaya çıkarabilir. 2003-2005 yıllarında Tuzhurmatu'da gerçekleşen ve Türkmen sivilinlerin hedef alındığı saldırılar, bu tür yeni yerleşim planlarının sahada yaratabileceği tehlikenin ipuçlarını vermektedir.

PKK mensuplarının Irak'a yönlendirilmesi ve bu kişilerin resmî nüfus kütüklerine kaydedilmesi ihtimali, demografik yapıya müdahale anlamı taşımaktadır. Irak'ta bu tür uygulamalar, geçmişte Kerkük örne-

PKK mensuplarının Irak'a yönlendirilmesi ve bu kişilerin resmî nüfus kütüklerine kaydedilmesi ihtimali, demografik yapıya müdahale anlamı taşımaktadır. Irak'ta bu tür uygulamalar, geçmişte Kerkük örneğinde yaşandığı gibi etnik dengeyi değiştirme aracı olarak kullanılmıştır.

ğinde yaşandığı gibi etnik dengeyi değiştirmek aracı olarak kullanılmıştır. Örneğin, 2003 sonrası dönemde on binlerce Kürt, Kerkük nüfusuna kaydedilmiş; bu durum Türkmenler tarafından "nüfus mühendisliği" olarak değerlendirilmiştir. Benzer şekilde, PKK'lının Sincar veya Süleymaniye bölgeleri yerine Musul, Kerkük veya Tuzhurmatu nüfusuna kaydedilmesi, Türkmenlerin aleyhine bir değişimi tetikleyebilir. Bu değişim, seçim sistemi üzerinden siyasi temsili de etkileyebilir. Türkmenlerin bu durumda önlem almaması, sadece bugünü değil gelecekteki kuşakların siyasi ve toplumsal statüsünü de riske atacaktır.

Irak'ta siyasi temsil mekanizmaları, büyük ölçüde demografik veriler üzerinden biçimlenmektedir. Nüfus artışının seçimlere etkisi Kerkük örneğinde açıkça görülmüştür. 2005-2023 yılları arasında yapılan bütün seçimlerde, Kürt partilerinin nüfusa dayalı avantajlar elde ettiği gözlemlenmiştir. PKK mensuplarının bu nüfusa dâhil edilmesi, Türkmenlerin sınırlı olan temsil alanlarını daha da daraltacaktır.

PKK'nın kendini feshetmesi, sahada silahların sustuğu anlamına gelse de ideolojik varlığın bölgeye yayılmasını engellemeyebilir. Bu durum Türkmen kimliğinin siyasal, kültürel ve idari alandaki ağırlığını orta vadede zayıflatma riski taşımaktadır. Irak Türkmenleri açısından bu durum çok yönlü bir stratejiyle karşılanmalıdır. Gerek Bağdat merkezli siyasi temsilciler gerekse BM ve AB gibi uluslararası merkezler üzerinden, bu demografik ve siyasal değişim süreci titizlikle izlenmeli ve gerekirse hukuki ve diplomatik mekanizmalar devreye girmelidir. Uzun vadede Türkmen varlığının korunması ve temsiline garanti altına alınabilmesi için bu gelişmenin

sadece bir "silah bırakma" meselesi olmadığı aynı zamanda yeni bir demografik ve siyasi müdahale süreci olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir.

KERKÜK YÖNETİMİNİN DAĞILMA EMARELERİ

Aralık 2023'te yapılan Kerkük Vilayet Meclisi seçimlerinin ardından Kerkük valisinin seçilebilmesi için Arap temsilcilerinin bazıları KYB ile şartlı bir ittifaka yönelmiştir. Bu temsilciler arasında Urube Listesinden Zahir el-Asi ve Takaddum Listesinden Raad Salih yer almaktaydı. Bu ittifak, valilik seçiminde çoğunluğu sağlamayı hedeflemekle birlikte tam anlamıyla ideolojik ya da uzun vadeli bir uyumdan değil pragmatik ve konjonktürel çıkar birlikteliğinden beslenmiştir. Arap temsilcilerin KYB ile iş birliğine şartlı olarak katılmasının temelinde iki önemli başlık yer almaktadır. 2003-2017 arasında yargısız tutuklanan Arapların serbest bırakılması talebi sadece siyasi değil aynı zamanda sosyolojik ve psikolojik bir öneme sahiptir. Bu dönemde özellikle Kürt güvenlik birimleri tarafından gerçekleştirilen tutuklamalar, Araplar arasında ciddi bir mağduriyet hissine neden olmuş ve bu olaylar etnik hafızaya kazınmıştır. Bir diğer şart ise Kerkük'teki idari görevlerin Araplara da tahsis edilmesidir. Bu talep, Kerkük'ün kamu kurumlarında eşit temsiliyet arayışının bir yansımasıdır ve vilayetin çok etnikli yapısına uygun bir idari denge kurulması beklentisini taşımaktadır.

KYB'nin Arapların bu taleplerini karşılamada isteksiz davranması veya zamanlamayı ertelemesi, ittifakı kırılgan hâle getirmiştir. Bu doğrultuda 21 Mayıs 2025 tarihinde, Zahir el-Asi ve Raad Salih'in düzenledikleri basın toplantısıyla KYB ile olan ittifaktan çekildik-

Kerkük İl Meclisi toplantısına Türkmen ve Arap üyelerden boykot

lerini açıklamıştır.⁶ Bu açıklama Kerkük'teki siyasi süreci yeniden belirsizliğe sürüklemiştir. Bu gelişme sadece mevcut ittifakın çöküşü değil aynı zamanda Kerkük vilayet meclisinde yeni hizalanmaların doğmasına zemin hazırlayan bir kırılma anı olarak yorumlanabilir.

Zahir el-Asi ve Raad Salih'in KYB ile olan ittifaktan çekilmelerinden önce Irak Türkmen Cephesi (ITC), KDP ve bazı Arap üyelerinin meclisi boykot ettikleri bilinmektedir. Bu boykotlar, vilayet meclisinin yapısal işleyişini durdurmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Zahir el-Asi ve Raad Salih'in, daha önce meclisi boykot eden gruplarla birleşme ihtimali, vilayet meclisinin meşruiyetini hedef alan bir siyasi kampanyaya dönüşebilir. Bu aktörler, valilik seçim sürecinin meşruiyetini sorgulayarak sürecin gayrimeşru olduğu yönünde

iddialar dile getirebilir ayrıca vilayet meclisinin temsil adaletine uygun şekilde oluşmadığını öne sürerek erken seçim çağrısında bulunabilir ya da Kerkük'te yaşayan toplumların çıkarlarını gözetten bir yaklaşımla meclis yapısının yeniden şekillendirilmesini talep edebilirler.

Kerkük'te Türkmenler, KDP ve bazı Arap unsurlarının dışlandığı bir yönetimin inşa edilmesi, meclisin temsil adaletini zedelemiştir. Ayrıca hizmet sunumunda başarısızlığa ve halk tepkilerinin yükselmesine neden olmuştur. KYB'nin içinden yükselen rahatsızlıklar, valilik makamındaki liderlik zaafı, etnik gruplar arasında atama dengelerinin kurulamaması ve kamu hizmetlerinin sekteye uğraması, yönetimin işlevsizliğini görünür hâle getirmiştir. Buna ek olarak İran'ın Kerkük üzerindeki etkisi ve PKK'nın kendini feshet-

6 "Kerkük il meclisindeki iki Arap üye yerel yönetimden çekildi", *Türkmeneli*, 21 Mayıs 2025.

me kararının doğurduğu yeni güvenlik ve demografi senaryoları, Kerkük'teki siyasal istikrarsızlığı yalnızca yerel değil bölgesel bir mesele hâline getirmiştir.

Bu çok yönlü kriz ortamı, Kerkük Vilayet Meclisinin yakın vadede dağılması ya da köklü bir yeniden yapılandırmaya gitmesi olasılığını ciddi şekilde gündeme getirmektedir. Mevcut ittifakların çözülmesi, temsil krizinin derinleşmesi ve güvenlik endişelerinin artması, Kerkük'te daha kapsayıcı, dönü-

şümlü temsile dayalı ve merkezî-yapısal destekli yeni bir yerel yönetim modelinin inşasını zorunlu kılmaktadır. Aksi takdirde Kerkük yalnızca etnik kimlikler arası bir çatışma alanı değil bölgesel aktörlerin nüfuz hesaplarının merkezinde kırılğan bir cephe hattı hâline gelecektir. Bu bağlamda gerek Irak merkezî hükümeti gerekse uluslararası toplum, Kerkük'ün çok kimlikli yapısını koruyan, temsiliyeti güçlendiren ve halkın yönetime olan güvenini yeniden inşa eden bir müdahale sürecini desteklemelidir.

Dr. Selçuk Bacalan

1983 yılında Kerkük'te doğmuş, ilk ve orta öğrenimini Kerkük'te tamamlamıştır. Lisans eğitimini Türkiye Cumhuriyeti Bursu'nu kazanarak 2008 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Bölümünde bitirmiştir. Aynı yıl yüksek lisans bursunu kazanarak 2008-2010 yılları arasında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2010-2011 yılları Erbil Salahattin Üniversitesinde, 2011-2015 yılları arasında Kerkük Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2019 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü millî kimlik alanında doktora eğitimini tamamlamıştır. 2020-2021 yılları arasında Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfına bağlı olan Türkmeneli Kültür Merkezinin başkan vekilliğini yapmıştır. Selçuk Bacalan, millî kimlik, millî kültür, göçmen ve göç alanında araştırma tecrübesi olan bir akademisyendir. Çalışmalarına ORSAM bünyesinde Türkmen Çalışmaları Uzmanı olarak devam etmektedir.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2025

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA
Telefon : +90 850 888 15 20
Email : info@orsam.org.tr
Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA)